

POSIEDZENIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO I SPOTKANIE ZE STRUKTURAMI TERENOWYMI SBP

W dniach 24-25 września 2019 r. w siedzibie Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie odbyło się spotkanie Zarządu Głównego SBP z przewodniczącymi okręgów, które prowadziła Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska. Przewodnicząca SBP omówiła stan realizacji programu Stowarzyszenia w połowie kadencji 2017-2021, najważniejsze osiągnięcia, nowe inicjatywy, a także problemy, z jakimi mierzy się aktualnie Stowarzyszenie. Z kolei dr Barbara Budyńska, sekretarz generalny SBP, ustosunkowała się do realizacji wniosków Krajowego Zjazdu Delegatów 2017, zwracając przy tym uwagę, że niektóre z nich są oderwane od rzeczywistej sytuacji, w jakiej funkcjonują obecnie biblioteki. Marzena Przybysz, członek Prezydium ZG SBP zaprezentowała działalność sekcji, komisji i zespołów problemowych, a Marta Lach – dyrektor Wydawnictwa Naukowego i Edukacyjnego SBP – działalność wydawniczą, która „zaowocowała” umieszczeniem Wydawnictwa na prestiżowej liście wydawców monografii oraz przyznaniem obu naszym periodykom naukowym po 20 pkt. w najnowszej ocenie eksperckiej MNiSW. Następnie przedstawiciele okręgów SBP omówili najciekawsze przedsięwzięcia realizowane w latach 2017-2019, podzielili się swoimi doświadczeniami z aktywności na rzecz Stowarzyszenia, przedstawiając sukcesy i niepowodzenia. Uczestnicy spotkania dyskutowali nad obecną i przyszłą rolą SBP w zmieniających się warunkach działalności bibliotekarzy i bibliotek (aktywizacja młodych, doskonalenie zawodowe bibliotekarzy jako priorytet). W drugiej części spotkania tematem dominującym były finanse SBP, w tym wysokość składek członkowskich oraz zasady ich dystrybucji.

Po spotkaniu z przedstawicielami okręgów SBP członkowie ZG SBP kontynuowali posiedzenie, podczas którego podjęto:

– Uchwałę przyjmującą dokument „Wytyczne Zarządu Głównego SBP w sprawie ustalenia wysokości, sposobu oraz terminu wnoszenia składek członkowskich”.

– Uchwałę uzupełniającą skład ZG; w związku z rezygnacją Dariusza Floraka, członkiem ZG SBP został Paweł Pioterek – starszy kustosz dyplomowany Bi-

blioteki Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, sekretarz Zarządu Okręgu SBP w Poznaniu.

KRAJOWA RADA BIBLIOTECZNA

Wicepremier, minister kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotr Gliński powołał nowy skład Krajowej Rady Bibliotecznej na lata 2019-2024. Przewodniczącym został ponownie dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej. Do KRB powołano m.in. Joannę Pasztaleniec-Jarzyńską, przewodniczącą SBP, oraz dr Agatę Arkabus, przewodniczącą Sekcji Bibliotek Pedagogicznych i Szkolnych SBP. Pierwsze posiedzenie Rady w nowej kadencji odbyło się 7 października 2019 r. w siedzibie MKiDN.

GRANTY MNISW. WSPARCIE CZASOPISM NAUKOWYCH

- W ramach otrzymanego dofinansowania dla czasopism „Przegląd Biblioteczny” oraz „Zagadnienia Informacji Naukowej. Studia Informacyjne” SBP wdrożyło system OJS, służący do zarządzania procesem wydawniczym, co zapewnia czasopismom m.in. automatyczne indeksowanie treści przez Google Scholar oraz otwarty dostęp w Internecie. Możliwy był również zakup identyfikatorów DOI dla artykułów bieżących i archiwalnych (DOI są stosowane przez wszystkie uznane i prestiżowe wydawnictwa naukowe).

- Wydawanie czasopisma „Zagadnienia Informacji Naukowej” – zwiększenie zasięgu czasopisma w obiegu krajowym i międzynarodowym

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich otrzymało dofinansowanie na podniesienie poziomu naukowego czasopisma „Zagadnienia Informacji Naukowej. Studia Informacyjne” oraz jego umiędzynarodowienie i zwiększenie widoczności wyników badań prowadzonych w zakresie nauki o informacji (informatologii). W wyniku realizacji zadania ukazał się już numer pierwszy półrocznika, który jest dostępny bezpłatnie w wersji elektronicznej na portalu sbp.pl http://www.sbp.pl/repository/wydawnictwo/Czasopisma/ZIN/ZIN_01a_2019.pdf.

Numer poświęcony jest otwartej nauce i zmianom, jakie powoduje ten nasilający się trend w podejściu do uprawiania nauki i udostępniania rezultatów badań naukowych. Zawiera pięć artykułów, w których autorzy omawiają różne aspekty otwartej nauki z perspektywy nauki o informacji i praktycznego zarządzania informacją oraz prowadzenia usług informacyjnych dla środowiska naukowego. Artykuły te stanowią rozszerzone i pogłębione wersje referatów, wygłoszonych na V Międzynarodowej Konferencji Naukowej z cyklu „Nauka o informacji w okresie zmian” (13-14 maja 2019 r., Warszawa). ZIN był patronem medialnym tej konferencji, a członkowie redakcji kierowali pracami jej Komitetu Naukowego i Komitetu Organizacyjnego.

Wydawanie czasopisma „Zagadnienia Informacji Naukowej” – zwiększenie zasięgu czasopisma w obiegu krajowym i międzynarodowym – zadanie finansowane w ramach

umowy 921/P-DUN/2019 ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę

- Źródła do badań fonografii polskiej od 1878 r. do czasów współczesnych – kontynuacja projektu i zwiększenie zasięgu upowszechniania informacji o polskiej fonografii

Celem tego grantu jest stworzenie unikalnej, pierwszej w kraju bazy publikacji i niepublikowanych prac naukowych, dotyczących nagrań polskich i polonijnych kompozytorów, autorów oraz wykonawców, a także polskich i działających na historycznym obszarze Polski firm fonograficznych, tekstów poświęconych fonografii, przygotowanych przez polskich autorów. Praca obejmuje cały okres istnienia fonografii, od roku opatentowania przez Thomasa Edisona fonografu, pierwszego na świecie urządzenia do nagrywania i odtwarzania dźwięku, po współczesne dokonania w zakresie nagrań dźwiękowych i filmowych rejestracji muzycznych. W rejestrze znajdzie się w 2020 r. 14 tysięcy pozycji, dotyczących badanej tematyki, co stanowi ponad 50% materiału źródłowego odnoszącego się do polskiej fonografii.

Elektroniczna forma wyników badań, udostępniona na portalu SBP, pozwoli na nieograniczony dostęp i korzystanie z nich przez wielu odbiorców w środowisku krajowym i międzynarodowym. Informacje o projekcie były upowszechniane m.in. na Międzynarodowym Kongresie Bibliotek Muzycznych (IAML) w Krakowie oraz podczas ogólnopolskich spotkań organizowanych przez Sekcję Fonotek ZG SBP w 2019 r.

Źródła do badań fonografii polskiej od 1878 roku do czasów współczesnych – kontynuacja projektu i zwiększenie zasięgu upowszechniania Informacji o polskiej fonografii – zadanie finansowane w ramach umowy 839/P-DUN/2019 ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę.

KONFERENCJE I WARSZTATY (WYBRANE)

- *Katalogowanie z wykorzystaniem formatu MARC 21, 9-10 kwietnia, 10-11 czerwca 2019 r., Warszawa*

Szkolenie, adresowane do osób planujących rozpoczęcie katalogowania w Formacie MARC 21 lub od niedawna w nim pracujących, obejmowało podstawowe informacje dot. struktury rekordu opisu bibliograficznego i rekordu karto-teki haseł wzorcowych. Uczestnicy mieli możliwość samodzielnego sporządzenia opisów bibliograficznych z wykorzystaniem materiałów przygotowanych na platformie udostępnionej przez pracowników Centrum NUKAT.

- *Podstawowe działania zapewniające bezpieczeństwo biblioteki w cyberprzestrzeni i sposoby zapobiegania zagrożeniom*, 21 listopada 2019 r., Warszawa

Uczestnicy dowiedzieli się, jak rozpoznać zagrożenia oraz jakie kroki należy podjąć, aby nie stać się ofiarą cyberprzestępców. Pracując na konkretnych przykładach, omówiono mechanizmy oszustw w Internecie. Szkolenie umożliwiło także poznanie odpowiedzi na pytanie – co zrobić, jeżeli ktoś popełnił błąd i stał się ofiarą przestępczości w cyberprzestrzeni? Uczestnicy otrzymali wzory klauzul i inne przydatne narzędzia w walce z cyberprzestępczością.

Szkolenie prowadził dr Łukasz Wojciechowski – wykładowca akademicki na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie, szkoleniowiec i przedsiębiorca specjalizujący się w bezpieczeństwie informacji, ochronie danych osobowych, kontroli zarządczej i audycie.

- *Przygotowanie biblioteki na kontrolę i audyt zewnętrzny w zakresie kontroli zarządczej, ochrony danych osobowych i innych obszarów działalności*, 22 listopada 2019 r., Warszawa

Celem szkolenia było przygotowanie kadry kierowniczej i pracowników biblioteki na kontrole związane z różnymi aspektami funkcjonowania instytucji oraz audyty zewnętrzne. Uczestnicy dowiedzieli się m.in. jakie kontrole i audyty zewnętrzne mogą być realizowane w bibliotekach, w jaki sposób realizować kontrolę zarządczą oraz ochronę danych osobowych, aby kontrole i audyty wypadły pozytywnie. Na szkoleniu przedstawione zostały także najczęściej popełniane błędy w zakresie realizacji prawa pracy oraz prawa zamówień publicznych w bibliotekach. Szkolenie prowadził dr Łukasz Wojciechowski.

- *Problematyka szczególnych aspektów działalności bibliotek: DKK, Czytaki, Rejestr przestępców seksualnych, itp.*, 10 grudnia 2019 r., Warszawa

Szkolenie skierowane do inspektorów ochrony danych w bibliotekach, pracowników działów instrukcyjno-metodycznych, koordynatorów DKK oraz dyrektorów bibliotek miało na celu poznanie różnych aspektów przetwarzania danych osobowych w zakresie „niestandardowych działań bibliotecznych”. Uczestnicy dowiedzieli się:

– w jakim zakresie biblioteka ma obowiązek wspierać Kasę Zapomogowo-Pożyczkową, będącą odrębnym administratorem danych, w zakresie wypełniania obowiązków z RODO?

– jak wykorzystać, zgodnie z RODO, działające przy bibliotece DKK m.in. w zakresie promocji działalności bibliotek i czytelnictwa?

– jak prawidłowo wywiązać się z obowiązku sprawdzania danych osób pracujących z dziećmi w rejestrze przestępców seksualnych, aby nie narazić się na negatywne skutki prawne?

Warsztaty prowadziła Sylwia Czub-Kiełczewska, ekspert do spraw ochrony danych osobowych i informacji niejawnych, szkoleniowiec, certyfikowany audytor wewnętrzny.

NOWOŚCI WYDAWNICZE

Nakładem Wydawnictwa Naukowego i Edukacyjnego SBP ukazały się kolejne książki, z zainicjowanej w tym roku nowej „Serii Historycznej”, w której publikowane są prace naukowe i popularnonaukowe, będące dorobkiem badaczy z ośrodków akademickich, pracowników bibliotek, a także reprezentantów innych środowisk w zakresie bibliologii, księgoznawstwa, bibliotekoznawstwa, komunikacji społecznej i mediów oraz dziedzin pokrewnych, prezentujące zagadnienia w perspektywie historycznej:

- *Bibliografia pedagogiczna w Polsce do końca XIX wieku* (Tomasz Kędziora)

Przedmiotem publikacji jest próba zebrania wiadomości o początkach tworzenia spisów piśmiennictwa, które wspierały proces kształcenia, dostarczając precyzyjnej informacji o książce. Proces stopniowego podnoszenia jakości informacyjnej wykazów piśmiennictwa pozwolił na opracowanie nowego systemu dokumentacji, którym okazała się bibliografia. Osiągnięcie efektu wymagało żmudnej pracy wielu pokoleń dokumentalistów. Istnieją również ważne dla początków bibliografii zasoby archiwalne, których analiza pozwala na uzyskanie odpowiedzi na pytania nurtujące badaczy bibliografii.

- *Czasopisma literackie młodych i dla młodych po 1945 roku* (Andrzej Buck)

Książka opisuje dzieje wybranych czasopism literackich młodych, ukazujących się w latach 1945-1971: „Walki”, „Inaczej”, „Pokolenia”, „Nurtu”, „Po prostu”, „Wybojów”, „Zebry”, „Widzeń” i „Orientacji”, które odegrały ważną rolę w powstających programach literackich i kreowaniu świadomości pokoleniowej. Autor publikacji wyodrębnił kategorię *czasopisma literackie młodych*, przeciwstawiając je kategorii *czasopisma literackie dla młodych*.

- *„Tam, gdzie przeszła burza”. Losy polskiego dziedzictwa kulturowego w latach 1914-1920* (Hanna Łaskarzewska)

Książka prezentuje straty kultury narodowej wskutek konfliktów zbrojnych na ziemiach polskich w okresie 1914-1920 r. Opisano działania instytucji i osób prywatnych mające na celu ratowanie polskich dóbr kultury na ziemiach Królestwa Polskiego, w Galicji oraz terenach włączonych do Rosji i na rozległych terenach państwa rosyjskiego. Ukazano szeroką panoramę prac i wysiłków rzeszy społeczników, poszukujących polskich zabytków w najdalszych zakątkach Imperium Rosyjskiego, działań podejmowanych przez galicyjskich konserwatorów zabytków działających w ramach Polskiej Akademii Umiejętności, oficerów polskich służących w armiach państw zaborczych itd. Wydanie uzupełniają biogramy bohaterów opisywanych zdarzeń, kalendarium wydarzeń, wybrane sylwetki ludzi kultury (bibliotekarzy, archiwistów, muzealników) oraz bogaty zestaw cennych i rzadkich ilustracji.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

W serii „Propozycje i Materiały” ukazały się:

- *Miejsce spotkań. Biblioteka jako przestrzeń społeczna* (Monika Simonjetz, Andrzej Buck, Dawid Kotlarek)

Budowanie kapitału społecznego nieodłącznie wiąże się ze środowiskową współobecnością bibliotek. Publikacja dokumentuje drogi rozwoju niektórych instytucji, ujmuje przykłady innowacyjnych i tradycyjnych działań mających wpływ na kształtowanie pozytywnego wizerunku biblioteki w świadomości potencjalnych i rzeczywistych użytkowników. Autorzy odwołują się do zagadnień zorientowanych wokół marketingu i zarządzania, konferencji naukowych, rozmów z bibliotekarzami oraz najnowszych wydawnictw dotyczących rozszerzonej rzeczywistości, transformacji nośników tekstu, współczesnych tendencji w popularyzowaniu czytelnictwa i uczestnictwa w szeroko pojętej kulturze, warsztatów z książką w roli głównej. Przywołane formy pracy oraz uwagi autorów, obejmujące różne inicjatywy, w aspekcie społecznym tworzą nowe sytuacje komunikacyjne, które mogą okazać się inspirujące i pomocne nie tylko dla bibliotek publicznych.

- *Bańka filtrująca i błąd confirmacji w świadomości użytkownika Internetu* (Tomasz Książek)

Sieć jest dla mnie, czy ja jestem dla sieci? To, co pokazuje mi Internet jest tym, czego potrzebuję? Potrafię dotrzeć do informacji? Pytania te powinien zadać sobie każdy świadomy internauta. Droga do odpowiedzi wiedzie poprzez pogłębianie wiedzy na temat mechanizmów zaburzających zaspokajanie potrzeb informacyjnych oraz uświadomienie sobie własnych ograniczeń. Niniejsza książka sygnalizuje kilka problemów związanych z poziomem kompetencji ICT i samooceny umiejętności oraz ograniczeniami w zaspokajaniu potrzeb informacyjnych, wynikającymi z zaburzeń na płaszczyźnie socjologicznej i psychologicznej. Autor stara się przekonać czytelnika, że jedynie świadomość występowania negatywnych zjawisk bańki filtrującej, błędu confirmacji i przeładowania informacją połączona z ustawicznym kształceniem się w zakresie kompetencji cyfrowych pozwoli na racjonalne i satysfakcjonujące użytkownika korzystanie z zasobów internetowych.

Opracowanie:

Anna Grzecznowska, Małgorzata Dargiel-Kowalska

Tekst wpłynął do Redakcji 17 listopada 2019 r.